

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

รายงานการประชุม

คณะอนุกรรมการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนงานในการเตรียมความพร้อมและรองรับ
การจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรม

ครั้งที่ ๒/๒๕๕๖

วันอังคารที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๖ เวลา ๐๙.๓๐ น.

ณ ห้องประชุม Meeting Room I - II สำนักงานกิจการยุติธรรม

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๙

ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ

ผู้มาประชุม

๑. นายธวัชชัย ไทยเขียว รองปลัดกระทรวงยุติธรรม	ทำหน้าที่ประธานการประชุม
๒. ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม นายชาญณรงค์ ปราณจิตรต์	อนุกรรมการ
๓. ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด นายเดชอุดม วีระวานิช	อนุกรรมการ
๔. ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พลตำรวจตรี ประสิทธิ์ เฉลิมวุฒิศักดิ์	อนุกรรมการ
๕. ผู้แทนสำนักงานประมาณ นางสาววิสากร สระทองคำ	อนุกรรมการ
๖. ผู้แทนสำนักงาน ก.พ.ร. นายชัยยุทธ กมลศิริสกุล	อนุกรรมการ
๗. ผู้แทนสหภาพนายความ นายไสว จิตเพียร	อนุกรรมการ

/๘. นางสาว . . .

๘. นางสาวรีนวดี สุวรรณมงคล
อธิบดีกรมคุมประพฤติ อนุกรรมการ
๙. ผู้แทนกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
นายอภิชาติ จารุศิริ อนุกรรมการ
๑๐. ผู้แทนกรมราชทัณฑ์
นายโสภณ อิติธรรมพฤษ์ อนุกรรมการ
๑๑. นายวิทยา สุริยะวงศ์
ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม อนุกรรมการ
๑๒. นายโกมล พรหมเพ็ญ
ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม อนุกรรมการ
๑๓. นายวัลลภ นาคบัว
รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๔. นางสาวนันทรีศรี เทพชลไชย
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรม อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๕. นางจิรรัตน์ วนาพัทธ์
นิติกรชำนาญการ สำนักงานกิจการยุติธรรม ผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้ไม่มาประชุม

๑. ผู้แทนสำนักงาน ก.พ. ตีตราชการ
๒. ผู้แทนกรมบังคับคดี ตีตราชการ

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นางสาววริตฐภรณ์ อนุหนายนันท์ นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ
๒. นางสาวปริญานุช สันติวงษ์ นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ
๓. นายสว่างสุข ต้นเรืองศรี นักพัฒนาระบบราชการปฏิบัติการ
๔. นางสาวอรวรรณ พัดชา นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
๕. นางสาวสุวดี ไหลพิงทอง นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ
๖. นางสาวสุวิภา คุณกิตติ นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ
๗. นางสาวนัยนา วรณไชยรัตน์ เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
๘. นางรัตนภรณ์ พิธกิจไพศาล นักจัดการงานทั่วไป
๙. นางสาวนุสรรา คงเพื่อน นักจัดการงานทั่วไป

เริ่มประชุม

๐๙.๓๐ น.

/ประธาน . . .

ประธานกล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม ดังต่อไปนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ
ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม
รับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๖

ตามที่มีการประชุมคณะกรรมการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนงานในการเตรียมความพร้อมและรองรับการจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรม ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๖ เวลา ๑๑.๐๐ - ๑๒.๓๐ น. ณ ห้องประชุม Lotus Suite 9 โรงแรม Centara Grand at Central World ถนนพระราม ๑ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ

สำนักงานกิจการยุติธรรมในฐานะฝ่ายเลขานุการฯ ได้แจ้งเวียนให้อุทธรณ์การทุกท่านทราบและรับรองรายงานการประชุมแล้ว ในการนี้ ผู้แทนกรมคุมประพฤติได้ขอแก้ไขมติที่ประชุมข้อ ๒ (หน้า ๙) จากเดิม “ให้ทุกหน่วยงานรวบรวมประเด็นปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน เพื่อส่งข้อมูลให้ฝ่ายเลขานุการฯ รวบรวมและกำหนดยุทธศาสตร์และแผนงานในการเตรียมความพร้อมและรองรับการจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรม” เป็น “ให้ฝ่ายเลขานุการดำเนินการศึกษาและรวบรวมประเด็นปัญหาของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่เป็นอุปสรรคต่อการเตรียมความพร้อมและรองรับการจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรม”

มติที่ประชุม รับรองรายงานการประชุม โดยให้แก้ไขมติที่ประชุมข้อ ๒ (หน้า ๙) ตามข้อสังเกตของผู้แทนกรมคุมประพฤติ

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ

๓.๑ แผนการประชุมของคณะกรรมการฯ ที่ประธานอนุกรรมการให้ความเห็นชอบแล้ว
สืบเนื่องจากสำนักงานกิจการยุติธรรมในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติจะดำเนินการจัดทำงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินการของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติและคณะกรรมการในคณะกรรมการฯ รวม ๗ คณะ

ในการนี้ ฝ่ายเลขานุการฯ จึงได้จัดทำแผนการประชุมของคณะกรรมการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนงานในการเตรียมความพร้อมและรองรับการจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรมในเบื้องต้น เพื่อประกอบคำของบประมาณดังกล่าว ซึ่งปลัดกระทรวงยุติธรรมในฐานะประธานอนุกรรมการได้เห็นชอบด้วยแล้ว

มติที่ประชุม รับทราบ

๓.๒ แผนการดำเนินงานในการจัดตั้งศาลยุติธรรม

สืบเนื่องจากคณะอนุกรรมการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนงานในการเตรียมความพร้อมและรองรับการจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรมมีมติในคราวการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๖ มีมติมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ ประสานงานกับสำนักงานศาลยุติธรรมเกี่ยวกับแผนการดำเนินงานในการจัดตั้งศาลยุติธรรม เพื่อกำหนดกรอบทิศทางการทำงานร่วมกันและสำนักงานกิจการยุติธรรมในฐานะฝ่ายเลขานุการฯ จึงได้ประสานขอข้อมูลดังกล่าวจากสำนักงานศาลยุติธรรมแล้ว

บัดนี้ สำนักงานศาลยุติธรรมได้จัดส่งข้อมูลเกี่ยวกับแผนการดำเนินงานในการจัดตั้งศาลยุติธรรมมาให้แล้ว จึงเสนอข้อมูลดังกล่าวต่อคณะอนุกรรมการฯ เพื่อทราบและใช้เป็นข้อมูลสำหรับประกอบการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนงานในการเตรียมความพร้อมและรองรับการจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรมต่อไป

มติที่ประชุม   รับทราบ

๓.๓ ข้อมูลประเด็นปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

สืบเนื่องจากคณะอนุกรรมการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนงานในการเตรียมความพร้อมและรองรับการจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรมมีมติในคราวการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๖ มีมติให้ทุกหน่วยงานรวบรวมประเด็นปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานเพื่อส่งข้อมูลให้ฝ่ายเลขานุการฯ รวบรวมและกำหนดยุทธศาสตร์และแผนงานในการเตรียมความพร้อมและรองรับการจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรม และสำนักงานกิจการยุติธรรมในฐานะฝ่ายเลขานุการฯ ได้ประสานขอข้อมูลดังกล่าวจากคณะอนุกรรมการฯ แล้ว

บัดนี้ คณะอนุกรรมการฯ ได้จัดส่งข้อมูลดังกล่าวข้างต้นมายังฝ่ายเลขานุการฯ แล้ว โดยปัญหาที่ประสบร่วมกัน คือ ปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาด้านบุคลากร และปัญหาด้านอาคารสถานที่

มติที่ประชุม   รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

- การกำหนดยุทธศาสตร์และแผนงานในการเตรียมความพร้อมและรองรับการจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรม
  - นโยบายและยุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน
  - กรอบทิศทางการทำงานร่วมกันระหว่างสำนักงานศาลยุติธรรมและหน่วยงาน

ในกระบวนการยุติธรรม

/สืบเนื่องจาก . . .

สืบเนื่องจากมติที่ประชุมคณะอนุกรรมการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนงานในการเตรียมความพร้อมและรองรับการจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรมมีมติในคราวการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๖ ที่ได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ ดำเนินการประสานและรวบรวมข้อมูลต่างๆ เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมาประกอบการพิจารณาของคณะอนุกรรมการฯ ในการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนงานในการเตรียมความพร้อมและรองรับการจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรม และกำหนดกรอบทิศทางการดำเนินงานร่วมกันระหว่างสำนักงานศาลยุติธรรมและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

ในการนี้ ฝ่ายเลขานุการฯ ได้รวบรวมประเด็นปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานเมื่อมีการจัดตั้งศาลชั้นต้นหรือแผนกคดีในศาลยุติธรรม ที่หน่วยงานต่างๆ ส่งมาเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยปัญหาที่หน่วยงานต่างๆ ประสบร่วมกัน คือ ปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาด้านบุคลากร และปัญหาด้านอาคารสถานที่ ซึ่งหน่วยงานต่างๆ ได้พยายามแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นด้วยการบริหารจัดการภายในแล้ว แต่สถานการณ์ที่เกิดขึ้นคือ ปัญหาที่ประสบอยู่ไม่ได้หมดไปและยังคงเป็นปัญหาสะสมอยู่ ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของคณะอนุกรรมการฯ ในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน ตลอดจนกรอบทิศทางการดำเนินงานร่วมกันระหว่างสำนักงานศาลยุติธรรมและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

ประเด็นอภิปราย

- สิ่งที่ควรคำนึงของคณะอนุกรรมการฯ คณะนี้ คือ กลไกของคณะอนุกรรมการฯ จะสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างไร ในกรณีนี้เห็นควรให้ใช้ข้อมูลแผนการจัดตั้งศาลของสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นหลัก จากนั้นให้พิจารณาความพร้อมของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เพื่อจะได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ ซึ่งในขั้นแรก ฝ่ายเลขานุการฯ ควรจัดทำข้อมูลในลักษณะดังกล่าวมาให้คณะอนุกรรมการฯ พิจารณา โดยนำเหตุผลและความจำเป็นในการจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรมมาเป็นข้อมูลเบื้องต้น เพื่อสนับสนุนเหตุผลของการของบประมาณเพื่อมาใช้ในการบริหารจัดการ สร้างอาคารสถานที่ และจ้างบุคลากร และเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาด้านงบประมาณ อันเป็นผลให้หน่วยงานต่างๆ ในกระทรวงยุติธรรมต้องใช้ความสามารถส่วนตัวในการของบประมาณ

- การจัดทำแผนหรือยุทธศาสตร์ ฝ่ายเลขานุการฯ จำเป็นต้องรวบรวมและศึกษาข้อมูลต่างๆ จากนั้นก็ให้จัดทำแผนการดำเนินงานเพื่อรองรับการจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรมในภาพใหญ่ โดยจะต้องมีขั้นตอนของการดำเนินงานตามแผนที่จัดทำขึ้นด้วย ซึ่งก็จะตรงกับที่กรมคุมประพฤติขอแก้ไขมติที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ ทั้งนี้เพราะกรมคุมประพฤติต้องการเห็นการวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหา

- กรณีที่ที่ประชุมกล่าวถึงการจัดทำข้อมูลต่างๆ ทั้งในส่วนของเหตุผลความจำเป็นในการจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรม ความพร้อมของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคเมื่อมีการจัดตั้งศาลชั้นต้น การจัดทำแผนหรือยุทธศาสตร์ในภาพใหญ่ ตลอดจนการติดตาม

/การดำเนินงาน ...

การดำเนินงานตามแผน เห็นว่า ควรเป็นภารกิจหลักของสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวง ยุติธรรม เนื่องจากเป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่ในการควบคุมนโยบายและพิจารณางบประมาณในภาพรวมของ กระทรวงยุติธรรม ส่วนการจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงานตามแผนหรือยุทธศาสตร์ก็เป็นหน้าที่ของ หน่วยงานต่างๆ ซึ่งก็ต้องขึ้นอยู่กับความพร้อมของหน่วยงานนั้นๆ ด้วย สำหรับสำนักงานกิจการยุติธรรมใน ฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะอนุกรรมการฯ ไม่น่าจะต้องดำเนินการดังที่กล่าวข้างต้น

- เหตุผลของการจัดตั้งคณะอนุกรรมการฯ คณะนี้ เนื่องจากการดำเนินการเพื่อเตรียม ความพร้อมและรองรับการจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรมของหน่วยงานต่างๆ มีปัญหาและ อุปสรรค ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการจัดทำแผนการดำเนินการเพื่อเตรียมความพร้อมและรองรับการจัดตั้ง ศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรมในภาพรวม เพื่อนำเสนอคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรม แห่งชาติและเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป และเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบตามที่คณะกรรมการพัฒนาการ บริหารงานยุติธรรมแห่งชาติเสนอแล้ว แต่ละหน่วยงานจะต้องเป็นผู้ปฏิบัติและดำเนินการตามแผนที่ คณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้เกิดเป็นผลสำเร็จ นอกจากนี้ สำนักงาน ก.พ. และสำนักงาน ก.พ.ร. ควรจะต้องยกเลิก การจำกัดอัตราค่าจ้างบุคลากร และให้หน่วยงานสามารถขยายอัตราค่าจ้างของตนเองได้ โดยสำนักงาน ก.พ. และ สำนักงาน ก.พ.ร. อาจกำหนดเป็นกรอบอัตราค่าจ้างในภาพรวมให้กับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเพื่อการ รองรับการจัดตั้งศาล

- การจัดทำแผนดังกล่าวจะใช้ข้อมูลเพียงเท่าที่สำนักงานศาลยุติธรรมให้มาคงไม่เพียงพอ จะต้องนำข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับการจัดตั้งหน่วยงานของแต่ละกรมที่มีอยู่ทั้งหมดมารวมเข้าด้วย เช่น ขนาดมาตรฐานของตึกที่จะสร้าง อัตราบุคลากรที่จำเป็นต่อการจัดตั้งหน่วยงาน ปริมาณของที่ดินที่ต้องใช้สำหรับ การจัดสร้างตึก ฯลฯ ซึ่งแต่ละหน่วยงานจะส่งข้อมูลดังกล่าวให้แก่ฝ่ายเลขานุการเพื่อรวบรวมและศึกษาวิเคราะห์ เพื่อจัดทำแผนในภาพรวมและกรอบทิศทางดำเนินการตามแผนตลอดจนการทำงานของเจ้าหน้าที่ เมื่อได้ ข้อมูลทั้งหมดแล้วก็จะต้องจัดลำดับความสำคัญของแต่ละเรื่อง โดยจะต้องจัดทำเป็นแผนระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ซึ่งการจัดทำแผนในครั้งนี้จะไม่พิจารณาเฉพาะจังหวัดที่สำนักงานศาลยุติธรรมจะทำการเปิดศาล (ไม่ไล่ตามศาล) แต่จะพิจารณาจากแผนการจัดตั้งศาลทั้งหมด เช่น สำนักงานศาลยุติธรรมได้มีการวางแผนที่จะ จัดตั้งศาลทั้งหมดไว้กี่ศาล กำหนดไว้ล่วงหน้าจนถึงปีใด อย่างไรก็ตาม ศาลใดที่มีพระราชบัญญัติจัดตั้งแล้วหรือ ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดวันเปิดทำการศาลแล้วก็ให้จัดทำเป็นแผนเร่งด่วน

- ในอดีต สำนักงานศาลยุติธรรมมิได้มีการจัดทำแผนการจัดตั้งศาล เป็นผลให้การจัดตั้ง ศาลแต่ละศาลมักจะมาจากความประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือนโยบายของรัฐบาล ส่งผลให้การ จัดตั้งศาลเป็นไปอย่างไร้ทิศทางและขาดประสิทธิภาพ สำนักงานศาลยุติธรรมจึงได้กำหนดให้มีแผนการจัดตั้งศาล ประจำปีขึ้นมาเพื่อให้การจัดตั้งศาลมีทิศทางและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยสำนักงานศาลยุติธรรมจะมี หลักเกณฑ์ในการจัดตั้งศาลทั้งด้านประชากร ระยะทาง สถิติ/ปริมาณคดี เป็นต้น ทั้งนี้ แผนการจัดตั้งศาลของ สำนักงานศาลยุติธรรมมีทั้งแผนระยะสั้นและแผนระยะยาว แต่ปัญหาที่หน่วยงานประสบอยู่ในปัจจุบันมักมี สาเหตุมาจากการที่กฎหมายจัดตั้งศาลกำหนดให้ต้องมีการกำหนดวันเปิดศาลด้วย

/- การจัดตั้ง ...

- การจัดตั้งศาลเป็นเรื่องที่มีความจำเป็น และต้องสร้างความตระหนักให้แก่หน่วยงานอื่น รับรู้ว่าการมีมิใช่เป็นการขยายหน่วยงานแต่ประการใด โดยเป็นความจำเป็นในแง่ที่จะต้องขยายการบริการให้ ประชาชนสามารถเข้าถึงศาลได้อย่างทั่วถึง (access to court) (ในกรณีนี้มีมิใช่ access to justice) อันจะเป็นการ ลดภาระทางคดี เพราะคดีที่ประชาชนประสบบางคดีเป็นเรื่องที่สร้างปัญหาให้ประชาชนอย่างมาก เช่น คดีแพ่ง โดยเมื่อเป็นคดีความกันแล้ว ประชาชนก็ไม่สามารถตกลงกันเองได้ จำเป็นต้องฟ้องศาล หากต้องให้ประชาชน เดินทางไกลเพื่อไปแสวงหาความยุติธรรม คงเป็นเรื่องที่ยอมรับไม่ได้ ดังนั้น คณะอนุกรรมการฯ คณะนี้จึงต้อง ดำเนินการใน ๒ เรื่อง คือ การจัดทำยุทธศาสตร์และการแก้ไขปัญหา ซึ่งการดำเนินการเช่นนี้ก็มีผลเป็นการ สนับสนุนแผนการจัดตั้งศาลของสำนักงานศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรมก็มีความยินดีเป็นอย่างยิ่ง และสิ่งสำคัญ คือ การปรับตัวเข้าหากันของสำนักงานศาลยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- การที่สำนักงานศาลยุติธรรมจัดตั้งศาลชั้นต้นเพื่ออำนวยความสะดวกและอำนวยความสะดวก ความยุติธรรม เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงศาลได้มากขึ้น บางครั้งก็ก่อให้เกิดปัญหาบางประการขึ้น เช่น ในกรณีจังหวัดเพชรบูรณ์ที่มีศาลจังหวัด ๓ ศาล คือ ศาลจังหวัดเพชรบูรณ์ ศาลจังหวัดหล่มสัก และศาลจังหวัด วิเชียรบุรี ทำให้เกิดปัญหาว่า หากประชาชนอยู่ในเขตอำนาจของศาลแห่งหนึ่ง แต่การเดินทางไปศาลจังหวัด อีกแห่งหนึ่งจะมีระยะทางที่ไกลกว่า เช่นนี้ประชาชนจะไปฟ้องคดียังศาลจังหวัดที่ไกลกว่าได้หรือไม่ ปัญหาเช่นนี้ได้ส่งผลกระทบต่อประชาชนเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมด้วยเช่นกัน ตัวอย่างเช่น กรณีผู้ต้องขังคดีที่อยู่ในเขตอำนาจศาลจังหวัดหัวหิน ซึ่งมีเรือนจำจังหวัดเพชรบุรีเป็นเรือนจำที่ อยู่ใกล้ที่สุด แต่เมื่อคำนึงถึงเขตอำนาจศาลจึงต้องนำผู้ต้องขังมาขังที่เรือนจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งมี ระยะทางที่ห่างไกลกว่า เช่นนี้หากกรมราชทัณฑ์จะยึดพื้นที่เป็นหลัก โดยนำผู้ต้องขังมาขังที่เรือนจำจังหวัด เพชรบุรีได้หรือไม่ จะถือว่าอยู่นอกเขตอำนาจศาลหรือไม่ ทั้งนี้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติก็มีปัญหาเช่นเดียวกับ กรมราชทัณฑ์ โดยเฉพาะกรณีของการฝากขัง

- กรณีปัญหาข้างต้น สำหรับประชาชนไม่อาจฟ้องคดีนอกเขตอำนาจศาลได้ แต่สำหรับ กรมราชทัณฑ์จะต้องมาพิจารณาพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๗๙ ว่ามีการกำหนดกรณีเขตอำนาจดังกล่าว ไว้เป็นประการใด จึงเห็นว่ากรมราชทัณฑ์ควรมีหนังสือเพื่อปรึกษากรณีดังกล่าวไปยังสำนักงานศาลยุติธรรม ในกรณีเช่นนี้ สำนักงานศาลยุติธรรมก็ยอมรับว่ามีปัญหาเกี่ยวกับระยะทางหรือการเดินทางอยู่บ้าง เนื่องจากการ แบ่งเขตอำนาจศาลใหม่ อย่างไรก็ตาม อาจต้องมีการพิจารณาในอีกประเด็นหนึ่งด้วยว่า เมื่อมีการจัดตั้ง ศาลชั้นต้นขึ้นใหม่ จำเป็นจะต้องมีการสร้าง/เปิดเรือนจำจังหวัดใหม่ด้วยทุกครั้งหรือไม่

- ในต่างประเทศมีการจัดสร้างบัลลังก์เคลื่อนที่สำหรับกรณีผู้พิพากษาและคณะไปดำเนิน กระบวนการพิจารณาในพื้นที่ห่างไกลที่ไม่มีศาลตั้งอยู่ ดังนั้น การแก้ไขปัญหานี้เรื่องนี้อาจมีแนวทางอื่นได้ เช่น อาจขอความร่วมมือจากกระทรวงมหาดไทยให้สร้างบัลลังก์การพิจารณาคดีไว้ในทุกที่ทำการอำเภอ เพื่อให้ ผู้พิพากษาได้ใช้บัลลังก์เหล่านี้ในการพิจารณาคดีแทนการจัดตั้งศาล

/- จากข้อมูล ...

- จากข้อมูลแผนการจัดตั้งศาลของสำนักงานศาลยุติธรรม มีการระบุถึงเนื้อที่ศาลที่จะจัดตั้งใหม่ต้องมีเนื้อที่ไม่น้อยกว่า ๒๐ ไร่ เช่นนี้สำนักงานศาลยุติธรรมจะมีการกำหนดจำนวนเนื้อที่สูงสุดที่ใช้ในการจัดตั้งศาลหรือไม่ เนื่องจากศาลจังหวัดบางแห่งใช้เนื้อที่มากถึง ๒๕๐ ไร่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมไม่สามารถหาพื้นที่ที่จะจัดสร้างหน่วยงานของตนเองได้ เพราะไม่มีที่ราชพัสดุเหลือเพียงพอให้ใช้เป็นที่ตั้ง/สถานที่ทำการของหน่วยงานอื่นอีก

- หน่วยงานแต่ละแห่งควรมีมาตรฐานของการจัดสร้างตึก/ที่ทำการของตนเอง โดยอาจกำหนดเป็นประเภทลักษณะเดียวกับที่กระทรวงการต่างประเทศกำหนดประเภทของสถานทูตไว้ ๓ ประเภท คือ ประเภท ก. ประเภท ข. และประเภท ค. และควรกำหนดไว้ว่า ที่ทำการแต่ละประเภทจะต้องมีอัตรากำลัง งบประมาณ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์เท่าไร อะไรบ้าง และหากพื้นที่ไม่เพียงพอตามขนาดมาตรฐานที่กำหนดไว้ ก็ควรจะสามารถลดขนาดลงให้เพียงพอกับพื้นที่/ที่ดินที่ได้มา

- สำหรับสภาพนายความจังหวัด กระทรวงยุติธรรมก็เล็งเห็นว่ามีปัญหาด้านอาคารสถานที่เช่นเดียวกัน เนื่องจากสภาพนายความจังหวัดจะเปลี่ยนไปตามตัวนายความที่ได้รับเลือก ทำให้ไม่มีสถานที่ที่แน่นอน ดังนั้น หากจังหวัดใดที่มีการก่อสร้างอาคารบูรณาการ กระทรวงยุติธรรมก็จะแบ่งเนื้อที่ส่วนหนึ่งให้เป็นที่ทำการของสภาพนายความจังหวัดด้วย โดยในขณะนี้สภาพนายความอยู่ระหว่างการจัดโครงสร้างใหม่ จัดบุคลากรใหม่ จัดระบบงานใหม่ ทั้งนี้ การทำงานของนายความจะยึดเขตอำนาจศาลจังหวัดเป็นสำคัญ สำหรับด้านบุคลากรไม่มีปัญหา

- การดำเนินการของคณะอนุกรรมการฯ ตลอดจนการศึกษาวิเคราะห์ของฝ่ายเลขานุการฯ จะต้องยึดผลการศึกษวิจัยเกี่ยวกับการเปิดทำการของศาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นสำคัญ ทั้งนี้ เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในทางวิชาการของการกำหนดยุทธศาสตร์และกรอบการดำเนินงานตามแผน ตลอดจนการนำไปสู่การปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม หากมีการเสนอแผนการจัดตั้งศาลและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมโดยมีข้อมูลครบถ้วนทั้งด้านงบประมาณ บุคลากร และสถานที่ตั้ง เพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา คาดว่ารัฐบาลน่าจะให้การสนับสนุน

- การศึกษาวิเคราะห์ของฝ่ายเลขานุการฯ อาจต้องวิเคราะห์ให้เห็นว่า การเปิดศาลในแต่ละแห่ง เช่น หากมีการเปิดทำการศาลเยาวชนจังหวัดต้องมีอะไรบ้าง ต้องเปิดหน่วยงานอื่นควบคู่ด้วยหรือไม่ หรือสามารถใช้วิธีการบริหารจัดการทดแทนการจัดตั้งหน่วยงาน เป็นต้น ทั้งนี้ ขอให้ นำข้อมูลแผนการจัดตั้งจังหวัดใหม่ของกระทรวงมหาดไทยมาเป็นข้อมูลประกอบการศึกษาวิเคราะห์ในครั้งนี้ด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างรอบด้าน และสามารถเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ได้อย่างทันท่วงที อนึ่ง การศึกษาวิเคราะห์ของฝ่ายเลขานุการฯ เป็นกรณีที่จะต้องข้อมูลเกี่ยวกับเปิดทำการของหน่วยงานแต่ละแห่งเป็นข้อมูลประกอบ และเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ฝ่ายเลขานุการฯ เห็นควรตั้งคณะทำงานขึ้นโดยประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ เพื่อช่วยฝ่ายเลขานุการฯ ในการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

/มติที่ประชุม . . .

มติที่ประชุม ๑. มอบหมายฝ่ายเลขานุการรวบรวมและศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดตั้ง
ศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรมทั้งหมด แล้วจัดทำเป็นแผนยุทธศาสตร์ในภาพรวม โดยนำนโยบายของ
กระทรวงมหาดไทยในส่วนของแผนการตั้งจังหวัดใหม่มาเป็นข้อมูลประกอบด้วย ทั้งนี้ ให้จัดทำแผนเร่งด่วน
สำหรับกรณีของศาลชั้นต้นที่มีพระราชบัญญัติจัดตั้งหรือมีพระราชกฤษฎีกาเปิดทำการศาลแล้ว

๒. ให้มีการจัดตั้งคณะทำงานคณะหนึ่งโดยประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ เพื่อ
ช่วยเหลือฝ่ายเลขานุการฯ ในการรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นและเกี่ยวข้องกับการศึกษาวิเคราะห์การจัดตั้งศาลชั้นต้น
และแผนกคดีในศาลยุติธรรม

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)

ไม่มี

เลิกประชุม ๑๑.๐๐ น.

(นางจิรรัตน์ วนาพัทธ์)

นิติกรชำนาญการ

ผู้จตรายงานการประชุม

(นางสาวนันทรีศมี เทพตลไชย)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรม

อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้จตรายงานการประชุม

(นายวัลลภ นาคบัว)

รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม

อนุกรรมการและเลขานุการ

ผู้ตรวจรายงานการประชุม